

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 454

Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/530)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2103/4089

28 . 8 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 16 . 8 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

1. Halen mer'î hükme göre 5 000 liralık zirai kazanç istisnası, ortaklık halinde zirai faaliyetle iştigal eden kimselerin gelirlerine ayrı ayrı uygulanmaktadır.

Bu itibarla, ferdî teşebbüsler ile ortaklıklar arasında vergilendirme bakımından bir muvazenesizlik husule getirdiğinden ve muvazaalı ortaklıkların kurulmasına müncer olduğundan, istisnanın ortaklık kazancına bir defada uygulanması yerinde görülmüştür.

Zirai kazançları dolayısıyla vergiye tabi tutulacak olan mükelleflerin, çiftçilerin pek mahdut bir zümresini teşkil etmesi, bu sektörden sağlanacak vergi hâsılasının düşük seviyede kalmasını intacetmektedir.

Bu geniş muafiyete ilâveten vergiye tabi tutulabilecek çiftçilere ayrıca 5 bin liralık bir istisna uygulanması hem vergi hâsılası hem de vergi eşitliği yönünden mahzurlu mütalâa edilmiş olduğundan, sözü edilen istisna hükmünün kaldırılması uygun görülmüştür.

2. Tasarının 2 ve 3 nci maddelerinde yapılması düşünülen değişiklikler, bu maddelerin kanunlaşması sırasında yapılmış olan maddî hataların giderilmesi içindir.

3. Yürürlükteki hükme göre, yıllık beyana tabi gelirlerle götürü usulde tesbit olunan ticari ve meslekî kazançlar üzerinden tahakkuk eden gelir vergileri iki eşit taksitte ödenmektedir.

Tatbikatta sözü edilen vergilerin iki taksitte alınmasının mükellefler için güçlükler doğurduğu müşahede edilmiş ve nitekim 1961 Bütçe Kanunu ile ve mütaakıp yıl içinde 39 sayılı Kanunla taksit adedi üçe çıkarılmıştır.

Gereğe uygunluğu sabit olan bu halin devamlı olarak tatbiki uygun görüldüğünden Gelir Vergisi Kanununun ilgili 117 nci maddesinin değiştirilmesi öngörülmüştür.

4. Bilindiği gibi, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 63 nci maddesinde ücretlerin sâfi değeri tesbit olunurken bir kısım giderlerin indirilmesi kabul edilmiştir.

Sözü edilen maddenin 1 numaralı bendinde, günde 3, ayda 90 ve yılda 1 080 liralık bir götürü gider indirimi yer almaktadır. Ancak aynı kanunun geçici 6 nci maddesi ile 1963 takvim yılı

sonuna kadar bu miktarların yarısının indirileceği 1 . 1 . 1964 ten itibaren tamamının uygulanacağı belirtilmiştir.

Bu indirimin tam miktarları üzerinden uygulanması halinde 1964 bütçesinde 100 milyon lira civarında bir gelir azalmasına sebebiyet vereceği anlaşılmıştır.

5 Yıllık Plânın gerektirdiği iç finansman zaruretleri karşısında bu gelir azalmasının bertaraf edilmesi lüzumu duyulmuş ve götürü gider indiriminin halen uygulandığı şekilde yarı nisbetinde tatbikine 1965 takvim yılı sonuna kadar devam edilmesi uygun görülmüştür.

5. 6 ve 7 nci maddeler yürürlük ve yürütme hükümleridir.

Yukardaki amaçları sağlamak üzere bu kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

Vergi Reformu Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Vergi Reformu Geçici

Komisyon raporu

Esas No. : 1/530

Karar No. : 14

19 . 9 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Gelir Vergisi Kanununun bazı madde ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleri ile Komisyonumuzda görüşüldü.

Gereğede arz ve izah edilen hususlar Komisyonumuzca da uygun görüldüğünden metin prensip itibariyle kabul edilmekle beraber, Hükümet tasarısının 1 nci maddesi ile değiştirilmesi derpiş edilen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 202 sayılı kanunla değişik 19 ncu maddesinin ikinci fıkrası, mezkûr hükmün tatbikatta yanlış anlamalara yol açacağı göz önünde tutularak bu fıkranın sonuna, ortaklık halinde yürütülen zirai işletmelerde bir şahsın birden fazla ortaklıklarda ortak bulunması halinde istifade edeceği istisna haddinin 5 000 lirayı aşamayacağına dair bir hükmün ilâve edilmesi uygun görülmüştür.

Kanun tasarısının 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Diyarbakır R. İskenderoğlu	Başkan V. Kayseri M. Yüceler	Sözcü Aydın N. Müren	Adana Söz hakkım mahfuzdur Y. Aktimur
Ankara İ. Gence	Aydın Söz hakkım saklıdır İ. Sezgin	Balıkesir Söz hakkım saklı F. İslimyeli	Burdur N. Yavuzkan
Bursa I. madde hakkında söz hakkım mahfuz Z. Uğur	Bursa B. C. Zağra	Çankırı R. İnceler	Denizli İ. Ertan
Denizli İ. Kocaturk	İstanbul V. Özarar	İzmir M. Uyar	Konya S. Aytan
Konya İ. Baran	Mardin S. Güneşan	Ordu O. N. Hazinedar	Siirt C. Aydın
	Sivas R. Günay	Van Ş. Kösereisöğlü	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 31 . 12 . 1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 202 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Zirai kazançlarda istisna :

«Madde 19. — Bir vergilendirme döneminde elde edilen sâfi zirai kazançların 5 000 lirası Gelir Vergisinden müstesnadır.

Bu istisna, aile reisi beyanlarında aile reisi, eş ve küçük çocukların zirai gelirleri toplamına, ortaklıklarda ise, ortaklık hasılatına bir defa olarak tatbik edilir.

Ticari veya meslekî kazancı dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olanlar bu istisnadan faydalanmazlar.»

MADDE 2. — Aynı kanunun 40 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«2. Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilâtında iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilâç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (bu primlerin ve aidatın istirdat edilmemek üzere Türkiye'de kâin sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla), 27 nci maddede yazılı giyim giderleri,»

MADDE 3. — Aynı kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 96 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrasının ilk bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«2. Dağıtılabilir sayılan menkul sermaye iratlarında vergi tevkifatı;

Sermaye şirketleri ile âdi komandit ve kazanç dağıtan kooperatif şirketlerin mali bilânçolarına göre tahassul eden sâfi kazançlarının aşağıdaki (A) ve (B) bendlerinde yazılı indirim ve ilâveler yapıldıktan sonra kalan miktarı dağıtılabilir menkul sermaye iradı sayılır ve âdi komandit şirketlerde komanditelerin Gelir Vergisi, diğer şirketlerde şirketlerin Kurumlar Vergisi beyannamelerinin verileceği süre içinde bu şirketler tarafından vergi tevkifatına tabi tutulur.»

VERGİ REFORMU GEÇİCİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 31 . 12 . 1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 202 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Zirai kazançlarda istisna :

«Madde 19. — Bir vergilendirme döneminde elde edilen sâfi zirai kazançların 5 000 lirası Gelir Vergisinden müstesnadır.

Bu istisna, aile reisi beyanlarında aile reisi, eş ve küçük çocukların zirai gelirleri toplamına, ortaklıklarda ise, ortaklık hasılatına bir defa olarak tatbik edilir. Şu kadar ki, bu miktar, birden fazla zirai işletmede ortak olanlarda her ortak için 5 000 lirayı geçemez.»

MADDE 2. — Aynı kanunun 40 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«2. Tasarının 2 nci maddesi ile değiştirilmesi derpiş edilen 193 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrası, aynen kabul edilmiştir.»

MADDE 3. — Aynı kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 96 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrasının ilk bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«2. Tasarının 3 ncü maddesi ile değiştirilmesi derpiş edilen 193 sayılı Kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 96 ncı maddesinin 2 numaralı fıkrasının ilk bendi, aynen kabul edilmiştir.»

Hü.

MADDE 4. — Aynı kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yıllık beyana tabi gelirlerle götürü usulde tesbit olunan ticari ve meslekî kazançlar üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme :

«Madde 117. — Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi Mart, Temmuz ve Kasım aylarında olmak üzere 3 eşit taksitte; götürü usulde tesbit edilen ticari kazançlarla serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergileri ise, Nisan ve Ekim aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.

Maliye Bakanlığı, gelirlerinin büyük bir kısmını zirai kazanç teşkil eden mükellefler hakkında lüzum görülen hallerde, üç taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre, özel ödeme zamanları tâyin edebilir.»

MADDE 5. — Aynı kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ücretlerden götürü indirim :

«Geçici madde 6. — Bu kanunun 63 ncü maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı götürü indirim 1961 takvim yılında uygulanmaz; 31 . 12 . 1961 tarihinden sonraki devreye taallük eden istihkaklar için, 1965 takvim yılı sonuna kadar, mezkûr bendde yazılı götürü indirim miktarlarının yarısı uygulanır.»

Yürürlük :

MADDE 6. — Bu kanunun 4 ncü maddesi 1 . 3 . 1964, 1 nci maddesi 1 . 1 . 1964 ve diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 7. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

16 . 8 . 1963

Başbakan
İsmet İnönü

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
E. Alican

Geçici Ko.

MADDE 4. — Aynı kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yıllık beyana tabi gelirlerle götürü usulde tesbit olunan ticari ve meslekî kazançlar üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme :

«Madde 117. — Tasarının 4 ncü maddesi ile değiştirilmesi derpiş edilen 193 sayılı Kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 117 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.»

MADDE 5. — Aynı kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ücretlerde götürü indirim :

«Geçici madde 6. — Tasarının 5 nci maddesi ile değiştirilmesi derpiş edilen 193 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi, aynen kabul edilmiştir.»

Yürürlük :

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme :

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>V. Pirinçcioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı Y. <i>O. Öztrak</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Ökten</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı <i>A. Oğuz</i>	Sa. ve S. Y. Bakanı <i>Y. Azizoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>İ. Ş. Dura</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikkbaş</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>N. Arduçoğlu</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>	